

RAPORT Z WIZYTY STUDYJNEJ BARCELONA, 13-15.11.2017r.

Leszno, listopad 2017

Unia Europejska
Fundusz Spójności

1. Założenia dotyczące wizyty studyjnej

W dniach 13-15 listopada 2017r. piętnastu przedstawiciele Urzędu Miasta Leszna z prezydentem Łukaszem Borowiakiem na czele wzięto udział w wyjeździe studyjnym do Barcelony.

Celem wizyty była wymiana dobrych praktyk oraz zaczerpnięcie inspiracji i pomysłów, które Miasto Leszno może wdrażać na obszarze rewitalizacji, w tym m.in.:

- przyjrzenie się problemom, z jakimi spotyka się współczesne miasto (lub konkretna dzielnica) oraz próbom ich rozwiązywania,
- zapoznanie się z przykładami inicjatyw mających na celu zwiększenie partycypacji społecznej mieszkańców np. angażowanie się w działalność rewitalizacyjną prowadzoną przez samorząd,
- przyjrzenie się rozwiązaniom w tworzeniu przestrzeni inkluzywnych, sprzyjających integracji mieszkańców,
- poznanie przykładów innowacyjnych rozwiązań komunikacyjnych w centrum miasta,
- poznanie rozwiązań w kwestiach mieszkaniowych, tworzenie miksu społecznego,
- analiza wdrożonych przykładów rewitalizacji gospodarczej.

Wszelkie aspekty rewitalizacji wymienione powyżej, a będące przedmiotem spotkań z urzędnikami z Barcelony i pobliskich miejscowości, stanowią oś projektu „Nowe tory – centrum Leszna po kolei”, w ramach którego zorganizowany został wyjazd.

2. Przebieg wizyty studyjnej

Wizyta studyjna trwała 3 dni. Pierwszego dnia odbył się spacer studyjny po wybranych dzielnicach Barcelony. Dwa ostatnie dni poświęcono na spotkania i spacer studyjne z urzędnikami trzech urzędów i przedstawicielami instytucji zaangażowanych w projekty rewitalizacyjne.

13.11.2017 r. – I dzień wizyty

Celem spaceru studyjnego było poznanie stosowanych w mieście rozwiązań komunikacyjnych (komunikacja samochodowa w centrum, ścieżki rowerowe itp.), tworzenie przestrzeni inkluzywnych mających na celu integrację mieszkańców itp.

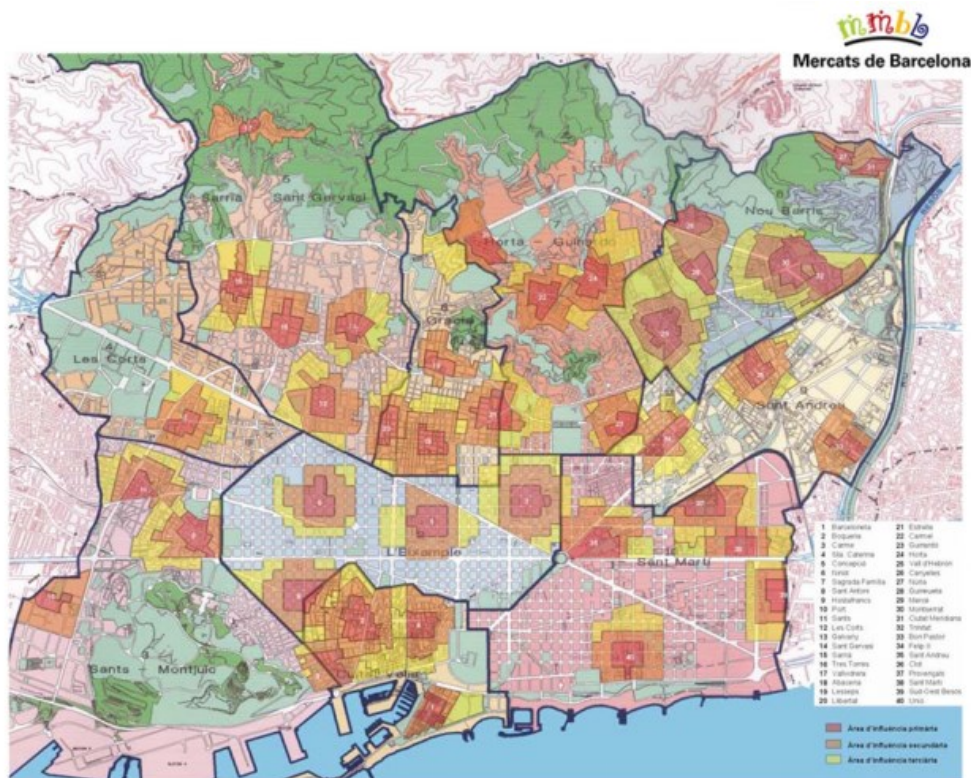
Dodatkowo, mając na uwadze opracowaną niedawno koncepcję na zagospodarowanie Nowego Rynku w Lesznie, przeanalizowano funkcjonowanie targowisk miejskich w Barcelonie.

Jak podaje *Opracowanie zestawu rekomendacji i modeli dla prowadzenia procesu rewitalizacji w centrum Łodzi*¹ w Modelu 6 – Handel uliczny i targowiskowy, „No matter where you are in Barcelona, you are never more than 10 minutes from a market”⁴ [Gdziekolwiek jesteś, jesteś co najwyżej 10 minut od rynku] głosi artykuł o Barcelonie². Project for Public Spaces³ podaje, że Barcelona jest najprawdopodobniej najlepszym przykładem nowoczesnego miasta targowego, posiadającego sieć 43 stałych targowisk, które obsługują 73 dzielnice/sąsiedztwa. Tą sieć obrazuje poniższy rysunek.

¹ <http://centrumwiedzy.org/badania-analazy-inwentaryzacje/rekomenadacje-i-modele/>

² Food For Thought: Why Barcelona's Markets Are "Super" Places. By Project for Public Spaces on May 30, 2013

³ <https://www.pps.org/reference/market-cities-barcelona-offers-a-hopeful-glimpse-of-the-future/>

Rysunek 1. Sieć targowisk w Barcelonie

Źródło: <http://www.pps.org/reference/market-cities-barcelona-offers-a-hopeful-glimpse-of-the-future>

Podczas wizyty, delegacji z Leszna udało się odwiedzić między innymi jeden z najbardziej znanych bazarów: LA BOQUERIA⁴, położony przy ulicy La Rambla, stanowiący jednocześnie jedną z atrakcji turystycznych Barcelony, a także Targ Encantes będący jednym z najstarszych targów w Europie, który w 2013 przeniesiony został do nowego budynku, będącego przykładem współczesnej architektury (lustrzany sufit daje wrażenie targu na wolnym powietrzu, jednocześnie chroni przed deszczem). Przykład La Boqueria i Encantes pokazuje, że targowisko miejskie może być nie tylko miejscem handlowym, miejscem zaopatrywania się w produkty, ale także obiektem, który potrafi przyciągnąć do miasta turystów. Nowy Rynek, po planowanej modernizacji, zgodnie ze zwycięską koncepcją architektoniczną, ma szansę stać się takim miejscem.

⁴ <http://www.boqueria.info/index.php?lang=en>

14.11.2017 r. – II dzień wizyty

Drugi dzień wizyty studyjnej rozpoczął się spotkaniem w urzędzie w Barcelonie (Diputacio Barcelona) przy Carrer Londres 55. W spotkaniu, poza delegacją z Leszna uczestniczyli: Elisabet Gonzalez Martinez z wydziału odpowiedzialnego za współpracę międzynarodową, który to koordynował całą wizytę po stronie hiszpańskiej, Pilar Cervantes z wydziału planowania przestrzennego, Isabella Martinez z wydziału odpowiedzialnego za partycypację społeczną oraz Pere Serra – szef instytutu INCASOL.

Każda z osób przedstawiła prezentację poruszającą inny aspekt rewitalizacji: przestrzenny, dotyczący partycypacji społecznej, poruszający zagadnienia problemów mieszkaniowych.

Przedstawiono także założenia wprowadzonego przez rząd kataloński tzw. Prawa Dzielnicowego (Llei de Barris). Dzięki niemu miasta i ich dzielnice oraz mniejsze miejscowości z Katalonii mogły pozyskiwać środki finansowe na działania rewitalizacyjne.

W czasie rozmów urzędnicy z Barcelony podkreślali jak ważna dla powodzenia przedsięwzięcia, kluczowa wręcz, jest współpraca wielu wydziałów i specjalistów.

– *Rewitalizacja to problematyka złożona. Wymaga nie tylko „pionowego” informowania i uzyskiwania zgód na poszczególnych szczeblach decyzyjnych, ale przede wszystkim współpracy między wydziałami, dobrej komunikacji i dobrego planowania działań* – podkreślali pracownicy barcelońskiego ratusza. W zakresie partycypacji społecznej i angażowania mieszkańców w projekty związane z rewitalizacją zwracali uwagę na potrzebę częstego informowania o podejmowanych działaniach. – *Nie wystarczy po wykonaniu zadania „pochwalić” się wynikami. Komunikacja i współpraca musi się zacząć zanim jakiegokolwiek działania zostaną podjęte, już na etapie przygotowywania danego projektu. Gdy mieszkańcy zauważą, że nie tylko pytamy ich o zdanie, ale także szanujemy je i postępujemy zgodnie z wolą większości, zdobywamy ich zaufanie i łatwiej prowadzić nam dalsze działania* – podsumowali barcelończycy.

Jeszcze tego samego dnia delegacja udała się do oddalonej od Barcelony o niespełną godzinę drogi 200-tysięcznej miejscowości Terrassa. Przedstawiciele magistratu zaprezentowali założenia projektu, który realizowali w dzielnicy Ca N’Anglada, projektu związanego z „miksem społecznym”. „Miks społeczny” polegał na zróżnicowaniu struktury mieszkańców, z których dużą część stanowili marokańscy imigranci.

Projekt zakładał między innymi wyburzenie obiektów mieszkalnych w niewielkich kwartałach i zagospodarowanie wolnej przestrzeni pod miejsca rekreacji i spędzania czasu wolnego mieszkańców.

Urzędnicy każdy z takich mini projektów traktowali także jako eksperyment (np. celowo usuwali ławki w danej przestrzeni i analizowali następnie wpływ takich działań na funkcjonowanie otoczenia), podkreślali także niezwykle ważną rolę włączenia mieszkańców w cały proces i bieżącego ich informowania o wszystkich zamierzeniach.

Po prezentacji, delegacja wraz z urzędnikami wzięła udział w spacerze studyjnym po dzielnicy Ca N’Anglada.

15.11.2017 r. – III dzień wizyty

Ostatniego dnia wizyty studyjnej delegacja z Leszna udała się do 20-tysięcznej miejscowości Santa Perpetua de la Mogoda, gdzie 2 lata temu zakończyła się realizacja projektu „Z peryferii do centrum”.

Przedsięwzięcie to uznano za wzorcową realizację i z doświadczeń tej gminy korzystało wiele innych hiszpańskich samorządów. Rewitalizacja dzielnicy Can Folguera polegała na podwyższeniu standardu użytkowania mieszkań w najbardziej zaniedbanej jej części, eliminacji barier architektonicznych, działaniach infrastrukturalnych (poprawa oświetlenia, odprowadzenie ścieków, budowa miejsc parkingowych), zagospodarowaniu pustych przestrzeni poprzez utworzenie parku ze sztucznym jeziorem, małych placów zabaw i parków kieszonkowych, a także budowie centrum aktywizacji społecznej.

Do budowy centrów integracji nie zatrudnialiśmy firm podwykonawczych, ale samych mieszkańców naszego miasta borykających się z brakiem pracy. Oni mieli zatrudnienie, a my realizację części zadania za pieniądze, jakie przewidzieliśmy w czasie ubiegania się o dotację unijną – mówiła burmistrz goszczącej leszczyńskian miejscowości.

Projekt zakładał także realizację wielu zadań „miękkich”, jak np. kursy doszkalające dla osób wykluczonych, działania edukacyjne i informacyjne skierowane do mieszkańców (np. edukacja ekologiczna), pomoc społeczna dla rodzin (poprawa warunków ich życia, dostosowanie pomocy do realnych potrzeb rodzin zdiagnozowanych na podstawie zindywidualizowanych wywiadów – np. remonty w mieszkaniach, które realizowały osoby wykluczone).

Jak poinformowała nas pani burmistrz, jednym z efektów projektu, których się nie spodziewali było wytworzenie się rynku wymiany rzeczy z drugiej ręki (bezzgotówkowy obrót towarów między mieszkańcami).

W swojej prezentacji urzędnicy podkreślali, jak ważne jest informowanie mieszkańców o planowanych i realizowanych zmianach. Wśród narzędzi komunikacji, jakie wykorzystywali były m.in. publikacje wydawane corocznie czy biuletyn miejski przygotowywany co 15 dni.

Po prezentacji delegacja wraz z hiszpańskimi urzędnikami udała się na spacer studyjny po zrewitalizowanym obszarze – m.in. do powstałych w projekcie pracowni (pojazdów elektrycznych, maszyn 3D) oraz na teren parku z utworzonym sztucznym jeziorem i wake parkiem itp. Park dla sportów wodnych wydaje się być interesującą propozycją dla nowego zagospodarowania zwirowni w Zaborowie.

Ponadto w przestrzeni wizytowanych miast mocno akcentowana jest obecność sztuki w formie współczesnych rzeźb, instalacji artystycznych itp.

3. Program wizyty studyjnej

DZIEŃ I – 13.11.2017 r.	
12.00-17.00	Spacer studyjny po Barcelonie (obserwacja rozwiązań przestrzennych, komunikacyjnych, wizyta na miejskich targowiskach)
DZIEŃ II – 14.11.2017 r.	
10.00 Spotkania w ramach wizyty studyjnej	
10.00-10.15	Spotkanie w Urzędzie w Barcelonie (Carrer Londres 55) Oficjalne powitanie
10.15-11.30	Prezentowanie międzysektorowych doświadczeń barcelońskiego magistratu (The Llei de Barris (Neighbourhoods Law)) – planowanie przestrzenne i partycypacja społeczna
11.30-12.00	Przerwa kawowa
12.00-13.00	Prezentacja dotycząca mieszkalnictwa
13.00-15.00	Lunch
16.00-18.30	Wizyta studyjna w miejscowości Terrassa Prezentowanie doświadczeń w zakresie rewitalizacji – prezentacja Spacer studyjny
DZIEŃ III – 15.11.2017 r.	
10.00-13.00	Wizyta studyjna w miejscowości Santa Perpetua de la Mogoda Prezentacja Masterplanu Spacer studyjny

FIELD VISIT LESZNO

14th - 15th November 2017

PROGRAMME

TUESDAY 14th

10.00h – 10.20h
Official welcome

(Carrer Londres 55, Barcelona)

Presentation of Diputació de Barcelona: regional scope and support to municipalities

International Relations Directorate

10.20h - 11.30h

The Llei de Barris (Neighbourhoods Law). Cross-sectorial experience of Diputació de Barcelona

*Pilar Cervantes. Urban Planning Department. Diputació de Barcelona
Isabella Martínez. Civic Engagement Department. Diputació de Barcelona*

Debate

11.30h – 12.00h

Coffee-break

12.00h - 13h

Neighbourhood Masterplan of Manlleu municipality. Housing in Can Garcia

*Pere Serra, President of the Innovation, Knowledge and Documentation Council of Incasòl
(Municipal Institute of Landings)*

Debate

Lunch *(restaurant Piper's Tavern, carrer Buenos Aires,42 - Barcelona)*

*15h – 15:45h Trip from Barcelona to Terrassa (venue: Centre Cívic Municipal Montserrat Roig
Avinguda de Barcelona, 180)*

16.00h – 18.30h

Visit to the Urban regeneration project in the neighbourhood of Ca N'Anglada (municipality of Terrassa, 215.121 inhabs.)

Official welcome

Short presentation of the project

Field visit

Main highlights of the project:

- Project for the regeneration of the neighbourhood. Relocation of affected neighbours in houses facilitated by the municipality (news or second hand, from social renting or secondary market).
- Multilevel governance between autonomic and local administration.
- Improvement of quality of life of neighbours, public spaces and economic development of the territory.

WEDNESDAY, 15th

09h – 10h Trip from Calella to Santa Perpètua de la Mogoda (venue: Edifici de Desenvolupament Local, Plaça del Treball s/n –please, enter to this parking area by 11 September Avenue)

10.00h – 13.00h

Field visit to the Neighbourhood Masterplan of Can Folguera (municipality of Santa Perpètua de la Mogoda, 25.556 inhabs.)

Official Welcome

Short presentation of the MasterPlan

Field visit

Main highlights of the project:

- The role of City Council as a driver for the execution of pending works paralysed due to the economic recession, through direct recruitment of unemployed workers.
- The promotion of local businesses, with several actions ranging from the study of needs to the revitalization and signposting of the shops of the neighbourhood.
- Other social programmes.

LUNCH (Restaurant Vostravite – 11 September Avenue, Santa Perpètua de la Mogoda)

